

ОСНОВНИ СУД У БАЊАЛУЦИ
БРОЈ: 71 0 К 176019 13 К
ДАНА: 16.06.2016. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Основни суд у Бањалуци, судија мр Бајић Светозар, уз судјеловање записничара Јадранке Митровић, у кривичном предмету против оптуженог Александра Трнинића због кривичног дјела Изазивања националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости из члана 294а. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног Закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 и 67/13), по оптужници Окружног тужилаштва Бањалука број: Т 13 0 КТ 0016352 13 од 04.10.2013. године, након главног, јавног и усменог претреса одржаног дана 07.06.2016. године у присуству Окружног тужиоца Сање Тадић Стојисављевић, оптуженог Александра Трнинића у пратњи његовог браниоца Јасминке Јовишевић адвоката из Бањалуке, дана 16.06.2016. године у присуству Окружног тужиоца Сање Тадић Стојисављевић и оптуженог Александра Трнинића, донио је и јавно објавио сљедећу:

ПРЕСУДУ

ОПТУЖЕНИ АЛЕКСАНДАР ТРНИНИЋ, син Ненада и мајке Радмиле, рођене Јерковић, рођен 25.12.1973. године у Бањалуци, гдје је и настањен, у Улици [REDACTED] ЈМБГ [REDACTED] по националности Србин, држављанин РС/БиХ, писмен, по занимању полицијски службеник, запослен у МУП-у РС, ожењен, отац двоје млдб. дјеце, средњег имовног стања, војску служио 1991. године у Сарајеву, води се у ВЕ Бања Лука, неосуђиван, против истог се води кривични поступак пред Основним судом Бања Лука по оптужници Окружног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КТ 0012389 12 због кривичног дјела из члана 168. став 1. у стицају са кривичним дјелом из члана 155. став 1. КЗ РС.

На основу члана 298. став 1. тачка а) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 53/12):

ОСЛОБАЂА СЕ ОД ОПТУЖБЕ

да је:

Дана 05.05.2013. године, у периоду од 11,00 до 12,30 часова, у Бањалуци, у башти угоститељског објекта „Дајак“, у Улици Војводе Пере Креце бб, пришао столу за којим је сједио оштећени Атко Хусеинбашић, те га с леђа гурнуо у предјелу уха, затим се накратко удаљио од њега, а потом му поново пришао рекавши му: „Ја сам такве клао“, након чега је оштећени напустио објекат, а након што је у наведени објекат дошао оштећени Александар Копања, у тренутку када се у башти налазило више гостију, оптужени је присутнима псовао „Турску мајку“, говорећи да је Васкрс и да ће их све побити, а потом пришао оштећеном Копањи, уперно прст у њега говорећи му: „И ти ћеш Турчине у Врбас“, опсовао му „Турску мајку“, те га с леђа подлактицом руке ухватио у предјелу врата, након чега се оштећени успио истргнути од

оптуженог и напустити објекат, а када је дошао оштећени Златко Сојтарић са пријатељима Мирсадом Мешиновићем, Рефиком Дураковићем и Недимом Делнезиривићем, оптужени им се обратио псујући им „Турску мајку“, говорећи да је клао и убијао Муслимане у рату, пријетећи да ће их побити, те у једном тренутку замахнуо рукама према оштећеном Сојтарићу како би га ударио, али се оштећени успио измакнути и избјећи ударац.

Чиме би учинио кривично дјело Изазивање националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости из члана 294а. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске.

На основу члана 108. став 4. Закона о кривичном поступку Републике Српске оштећени Александар Кобања се имовинско правним захтјевом упућује на парницу.

На основу члана 100. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске трошкови кривичног поступка, као и нужни издаци оптуженог и нужни издаци и награда његовог браниоца падају на терет буџетских средстава.

Образложење

Окружно тужилаштво Бањалука подигло је против оптуженог Александра Трнинића оптужницу број Т 13 0 КТ 0016352 13 од 04.10.2013. године, због кривичног дјела Изазивање националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости из члана 294а. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС).

Предметна оптужница је потврђена од стране судије за претходно саслушање овог суда рјешењем од 31.10.2013. године, а оптужени се на саслушању о изјашњењу о кривњи 27.11.2013. године изјаснио да није крив, за кривично дјело које му се ставља на терет.

На главним претресима током доказног поступка изведени су докази саслушањем свједока и то по приједлогу оптужбе оштећених Атке Хусеинбашаића, Александра Кобање и Златка Сојтарића, те свједока Муниба Бајрића, Алмина Земића, Мирсада Мешиновића, Недима Делнезиривића, Сенада Видимлића и Милана Миљковића, затим по приједлогу одбране свједока Радошевић Горана и Драгана Бајића, као и по приједлогу тужиоца читање: Записника о саслушању оштећеног Златка Сојтарића Окружног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КТ 0016352 13 од 26.09.2013. године, Записника о саслушању свједока Муниба Бајрића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-498/13 од 08.05.2013. године, Записника о саслушању свједока Мирсада Мешиновића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-497/13 од 08.05.2013. године, Записника о саслушању свједока Недима Делнезиривића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-496/13 од 08.05.2013. године, Записника о саслушању свједока Сенада Видимлића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-495/13 од 08.05.2013. године, Записника о саслушању свједока Милана Миљковића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-499/13 од 10.05.2013. године, Службене забиљешке на околности поступања по пријави ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-765/13 од 05.05.2013. године и Извод из

казнене евиденције на име оптуженог ЦБ Бања Лука број 08-02/3-6-234-648/13 од 10.05.2013. године.

Прије завршне ријечи тужилац је измијенио, односно допунио оптужницу у предзадњем дијелу тако што је додао ријечи "оштећеном Сојтарићу", док је у својој завршној ријечи тужитељ истакао да је, цијенећи изведене доказе од стране тужилаштва који су изведени на главном претресу, доказано да је оптужени починио предметно кривично дјело, па с обзиром да су сви саслушани свједоци, поготово оштећени у потпуности потврдили чињеничне наводе оптужбе, предлаже да суд оптуженог прогласи оптуженог кривим за кривично дјело које му се ставља на терет и да га казни у складу са законом.

Бранилац оптуженог је у завршној ријечи предложила да се оптужени ослободи од предметне оптужбе, јер оптужница не садржи обиљежје кривичног дјела које му се ставља на терет, поготово не тежи облик овог кривичног дјела прописан ставом 2. чл. 294а. КЗ РС. Наводи да оптужница не посједује опис кривичног дјела, нити описане радње које представљају кривично дјело, па како тужилац није доказао на који начин и према којем оштећеном је оптужени изазивао или распаљивао националну, расну или вјерску мржњу, раздор или нетрпељивост или ширио идеје о супериорности једне расе или народа над другим, а нарочито није доказао на који начин је угрожавао сигурност и према којем оштећеном, те с обзиром да овдје нема ни доказаног директног умишљаја, односно намјере оптуженог да почини предметно кривично дјело, предлаже да оптуженог суд ослободи по сваком основу.

Оптужени је у својој завршној ријечи изјавио да се придружује наводима свог браниоца.

Након што је утврдио наведене доказе, цијенећи сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима, суд је је сходно одредби чл. 295. ст. 2. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП), одлучио као у изреци пресуде из следећих разлога:

Свједок оштећени Атко Хусеинбашић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године сједио у башти угоститељског објекта „Дајак“ у Бањалуци са двојницом својих пријатеља, када му је оптужени пришао са леђа и додирнуо га по десном уху, на шта он није одреаговао, јер је мислио да се зна са оптуженим, који је после извјесног времена поново дошао до њиховог стола и сјео са његове лијеве стране, када је утврдио да га не зна, као што га нико није знао ни од његових пријатеља, након чега му је оптужени директно рекао „Такве као ти ја сам клао“, због чега је он истог момента устао и одмах напустио објекат, како не би улазио у веће конфликте са оптуженим, који му је неко вријеме после пришао у другом угоститељском објекту и пружио му руку, без помињања тог догађаја, што је њему изгледало као гест извињења, ради чега не тражи кривично гоњење оптуженог, нити поставља имовинско правни захтјев.

Свједок оштећени Александар Копања је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године кад је био Васкрс дошао са својом породицом у башту угоститељског објекта „Дајак“ гдје је сјео, у којем тренутку је примијетио оптуженог са једним човјеком у видно алкохолисаној стању, како хода између

столова и галами по башти, те псује говорећи „Лебем вам турску мајку, шта радите ту на Васкрс“, због чега је он покушао реаговати и знајући да је оптужени полицајац рекао му „Ти си полицајац“, а оптужени га није препознао и узвратио му „Шта ти хоћеш Турчине“, на шта му је он рекао „Немој бебе су ту“, када га оптужени покушава ухватити за врат, али како је то био млитав захват, јер је оптужени био пијан, успио се извући из загрљаја и заједно са породицом напустити овај угоститељски објекат, а оптужени је за то вријеме наставио ходати по башти и прозивати друге госте, псујући им турску и балијску мајку, за које вријеме га је човјек уз њега који је био трезнији наговарао да то ради, говорећи му „овдје су Турци, дошли су на Васкрс“. На крају је поставио имовинско правни захтјев и тражио да му се оптужени извини, као и да му исплати на име накнаде штете 6 просјечних плата.

Свједок оштећени Златко Сојтарић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године када је био православни Ускрс сједио у угоститељском објекту „Дајак“ гдје са друштвом и то Дураковићем, Мешиновићем и Делнезировићем сједио за столом и играо карте, када се у једном тренутку оптужени појавио и хтио да их почастити пићем, што су они одбили уз захвалност, након чега је оптужени био бучан и нападан стајећи за шанком и излазећи у башту, све док није поново дошао до њих и наступио националистички вријеђајући и говорећи увредљиве ријечи „да је клао Хрвате и Муслимане“ и да ће убијати Хрвате и Муслимане, псујући свима иако је ту било присутно и Срба, на шта је он реаговао и рекао му шта причаш, послвије чега га је оптужени покушао преко његових другара ударити, што је он успио избјећи и скочити на њега, када је оптужени пао на под и поново устао, те наставио даље вријеђати, за шта му је он одговорио и рекао „Нећеш ти ништа“, а оптужени му је опсовао мајку и поново насрнуо на њега, када га је он ударно и у том тренутку је газда ухватио оптуженог и говорио му „Ацо, Ацо“, али се оптужени није могао мрднути, у којем тренутку је остао сам и када су сви изашли у башту овог угоститељског објекта, изашао је и он и позвао полицију. Даље је навео да је прије тог инцидента видио у башти овог угоститељског објекта Александра Копану који му је рекао да мора ићи због оваквог понашања оптуженог, а којег је због оваквог понашања било ужасно слушати и због чега се осјећао ужасно, ради чега тражи и инсистира да се казни оптужени, али не постављајући никакав имовинско правни захтјев према њему. У исказу на Записнику о саслушању оштећеног Златка Сојтарића Окружног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КТ 0016352 13 од 26.09.2013. године који је прихваћен као доказ у смислу чл. 288. ст. 1. ЗКП, овај свједок је навео да је оптужени док су сједили за столом почео да их вријеђа, да им се директно обраћа, говорећи им да је клао и убијао Муслимане у рату, опсовао им је мајку, говорио је да ће их убити, на шта је он одговорио говорећи му: „Хало дечко, шта то причаш“ у којем тренутку је оптужени пришао и физички насрнуо на њега, али како је био далеко од њега, преко пута стола, да га није могао дохватити и успио се измакнути, послвије чега је Драган Бајић физички насрнуо на њега послвије чега су пали на под испод стола.

Свједок Алмин Зелић је у свом исказу навео да је критичног дана као власник угоститељског објекта „Дајак“ по позиву његове супруге дошао у овај објекат и ту затекао оптуженог и Драгана Бајића који су се порећкали и нагуравали са гостима, те вријеђали по националној основи госте, због чега је он рекао гостима да изађу, јер се бојао већих проблема, након чега су у локалу остали

само Бајић, оптужени, он и конобар, те је пијаног оптуженог успио смирити и понудити му пиће да попију за Ускрс, а оптужени му је рекао да их воли и да је ту навратио како би прославио Ускрс, због чега је хтио пустити пјесму коју му они нису дали, када је и настао проблем, након чега је дошла полиција коју је неко у међувремену звао, а не он, јер у кафани има таквих случајева, тако да њему то није било ништа необично.

Свједок Мирсад Мешиновић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године сједио прво у башти угоститељског објекта „Дајак“, а касније због кише је ушао у унутрашњост угоститељског објекта, гдје је сјео за сто за Сојтарићем, Дураковићем и Делнезирковићем у ћошку тог локала, када су примјетили оптуженог који је видно пијан ходао по локалу, псовао Божић, Ускрс, касније и Бајрам и Милану Миљковићу нешто опсовао, послвије чега је пришао њиховом столу и нешто говорио, а Сојтарић му је рекао да их пусти да играју карте, на шта је оптужени реаговао и нагнуо се на њихов сто, те им сметао да наставе да играју карте, када га је газда Земић ухватио и легао са њим на под, а његов колега је скочио на Сојтарића, што је код њега изазвало страх, те је побјегао вани говорећи да неко позове полицију и отишао кући. У истрази на Записник о саслушању свједока Мирсада Мешиновића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-497/13 од 08.05.2013. године који је прихваћен као доказ у смислу чл. 288. ст. 1. ЗКП, овај свједок је навео да је оптужени видно пијан ходао по локалу и пришао столу за којим је сједио са Сојтарићем којем се оптужени обратио са ријечним „Знаш ли како гину Срби у Бањалуци“, а након тога је опет исто поновно и опсовао „балијску мајку“ Сојтарићу, па када је Сојтарић рекао да се одмакне од њиховог стола, да је Драган Бајић пришао њиховом столу узео једну од столица и истом замахнуо као да ће ударити Сојтарића, када је пришао власник локала Миња и рукама са леђа ухватио оптуженог говорећи му да се смири, као и да је Драган Бајић био иницијатор свега, јер је оптуженог на неки начин наводио на физички обрачун, на тај начин што је прилазио столовима и доста агресивно се обраћао присутнима, тако да је цијела ситуација била веома непријатна, и био је веома уплашен за своју безбједност као и његови познаници.

Свједок Сенад Видимлић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године радио као конобар у угоститељском објекту „Дајак“ када је оптужени са Драганом Бајићем ушао у локал под дејством алкохола, представио се и тражио да му дају пиће, што је добио и уз то му је честитао Ускрс, послвије чега је почастио госте локала негдје њих око 30-40 са пићем што је уредно платио, али му је било нелагодно што му нико од њих није честитао празник, након чега су се Драган Бајић и Сојтарић већ покошкали и посвађали, те су у једном тренутку били на поду један преко другог, због чега је он позвао газду да дође, када је он извео Драгана Бајића, а газда је стао крај оптуженог да не би било даље проблема, након чега су гости изашли из локала сале, док је полицију позвао Копанџа Александар. У истрази на Записник о саслушању свједока Сенада Видимлића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-495/13 од 08.05.2013. године, који је прихваћен као доказ у смислу чл. 288. ст. 1. ЗКП, овај свједок је навео да је као конбар послужио пиће оптуженом и Драгану Бајићу када је им је честитао Ускрс, на што су они почели да провоцирају говорећи да је то муслимански локал и да немају српских пјесама, а Драган Бајић је гледајући у њега говорио да мрзи муслимане, кад је оптужени изашао у башту УО и на глас

питао „Хоће ли ми неко честитати Васкрс“, на шта су сви ћутали и он се вратио унутра за шанк, док је у међувремену у башту стигао Александар Копанџа, са још троје људи, гдје су са њима биле двије бебе, али док је њему доносио пиће, кад је изашао у башти локала није било Копанџе, тако да није видио шта се дешавало у башти локала. Навео је да се због кише већина гостију пребацила у унутрашњост локала, гдје је дошло до вербалне расправе између оптуженог и Сојтарића, када је газда Земић Алмин ухватио оптуженог за леђа и склонио га до шанка, у којем тренутку је скочио Драган Бајић и дошао до Сојтарића и почео да се нагурава са њим, гдје су у једном тренутку план један на другог, кад је он притрчао и ухватио Драгана и извукао га до шанка, а на крају је напоменуо да је већина гостију напустила локал након оптужениковог провоцирања, иако су у локалу већина гостију били Српске националности.

Свједок Милан Миљковић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године сједио у башти угоститељског објекта „Дајак“ када је због кише ушао у унутрашњост локала да игра карте са друговима Мишом, Недимом, Сојтарићем, гдје му је оптужени под утицајем алкохола опсовао Ускрс, мада га није познавао, последије чега је ходао по локалу, галамио и правио буку, те му поново опсовао и галамио на бога, на госте, али ником није директно дошао и опсовао мајку српску, турску, већ је овако опсовао, због чега је он изашао из локала и отишао, јер се бојао да неће бити проблем. Послије је чуо да се оптужени погурао са Сојтарићем да ли он или брчко Бајић који му када је излазио из локала опсовао мајку, након чега је дошла полиција. У истрази на Записник о саслушању свједока Милана Миљковића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-СГ-6-499/13 од 10.05.2013. године, који је прихваћен као доказ у смислу чл. 288. ст. 1. ЗКП, овај свједок је поред наведеног навео да је оптужени док је стајао код шанка говорио свима у локалу „Јебем вам мајку турску, јебем и Васкрс“, последије чега је напустио локал и рекао газди да зове полицију.

Свједок Недим Делнезировић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године сједио у башти угоститељског објекта „Дајак“ са Златком Сојтарићем, Дураковић Рефиком, Мирсадом Мешиновићем и Милан Миљковићем гдје су играле карте њих четворо, а још двојица тројица са стране су гледали, када је убрзо почела падати кишица, због које су они ушли у унутрашњост локала и наставили играти карте, гдје је примјетно за шанком два човјека од којих је један-оптужени у припитом стању почео да вријеђа госте по националној основи, а конобару је рекао „Хајде попиј данас је Васкрс“, након чега пришао њиховом столу гдје су играле карте и преко његових леђа се агресивно нагео на сто и питао „Шта хоћете ви“, на шта је Сојтарић рекао: "пусти да играмо карте", због чега се он одмах склонио и отишао у други дио сале, а за њиховим столом је дошло до кошкана, када је дошао газда да смири ситуацију. У истрази на Записник о саслушању свједока Недима Делнезиревића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-СГ-6-496/13 од 08.05.2013. године, који је прихваћен као доказ у смислу чл. 288. ст. 1. ЗКП, овај свједок је поред наведеног навео да је након што је оптужени Златку Сојтарићу рекао да их пусти да картају, оптужени почео да га вријеђа и добацује по националној основи.

Свједок Муниб Бајрић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године сједио у башти угоститељског објекта „Дајак“, гдје је срео свог пријатеља Атку Хусеинбашића којем је оптужени недуго затим пришао са леђа, „клепуно“ га по

уху и рекао „Шта ви радите овдје, ја сам такве клао“, послје чега је он устао, платио кафу и отишао, а оптужени је ишао од стола до стола у припитом стању и свима се тако обратио, а не само Атки, због се он осјећао врло незгодно, мало узнемирено и уплашено. У истрази на Записник о саслушању свједока Мунџа Бајрића ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-498/13 од 08.05.2013. године, који је прихваћен као доказ у смислу чл. 288. ст. 1. ЗКП, овај свједок је на скоро идентичан начин описао наведене догађаје.

Свједок одбране Радошевић Горан запослен у ПС Обилићево је у свом исказу навео да се сјећа да је од стране шефа смјене био упућен у угоститељски објект „Дајак“, гдје су затекли Бајића, оптуженог и власника локала Земића са којим су обавили разговор и исти су рекли да није било галаме, послје чега су у башти питали госте да ли је било нарушавања јавног реда и мира, који су му такође рекли да није. Овај свједок је дакле приликом саслушања потврдио садржину Службене забиљешке на околности поступања по пријави ПС Бања Лука – Обилићево број 08-С/Г-6-765/13 од 05.05.2013. године, коју је потписао, а која је изведена као доказ.

Свједок одбране Драган Бајић је у свом исказу навео да је дана 05.05.2013. године дошао до угоститељског објекта „Дајак“ са оптуженим који је тог дана за Ускрс имао велико породично весеље, јер му је сестра родила дијете након дужег времена, гдје су наручили пиће и тражили да им конобар пусти музику са радио станице „Биг 2“, што је конобар одбио и објаснио им да не може да пребаци станицу на радију, након чега је оптужени због свог доброг расположења частио пићем све госте кафане, од којих су неки одбили пиће, па им је оптужени пришао да их пита зашто неће, када је међу тим гостима примјетио Сојтарића бившег наркомана и криминалца, због чега је оптуженог покушао да врати назад да не прича са њима, када га је одједном и без разлога Сојтарић гурнуо и пао преко њега, те му опсовао српску матер, што је њега изиритирало па је и он опсовао њему, у чему оптужени није учествовао, а навео је да су у башти тог локала прије тога били и да се тамо оптужени поздравио са Александром Копаном којег је загрлио и са њим нешто причао, док је причао и са Атком Хусеинбашићем, али није чуо шта говоре, будући да није на то обраћао пажњу.

Узимајући у обзир изјаве свих наведених свједока саслушаних на главном претресу, те њихове исказе у истрази са којим су наводи саслушаних свједока у сагласности, а који искази су и у међусобној сагласности, те логичној и дољедној повезаности, због чега им је суд поклонио пуну вјеру, овај суд је утврдио да у овом поступку није спорно да је дана 05.05.2013. године, у периоду од 11,00 до 12,30 часова, у Бањалуци, у башти угоститељског објекта „Дајак“, у Улици Војводе Пере Креце бб, оптужени пришао столу за којим је сједио оштећени Атко Хусеинбашић којег је с леђа дирнуо у предјелу уха, затим се накратко удаљио од њега, а потом му поново пришао рекавши му: „Ја сам такве клао“, због чега је оштећени Атко Хусеинбашић напустио објект, послје чега је у тренутку када је оштећени Александар Копан дошао у башту овог угоститељског објекта са својом породицом, изашао у башту и у тренутку када се ту налазило више гостију, оптужени је присутнима опсовао „Турску мајку“, говорећи да је Васкрс и шта они ту раде за Васкрс, након чега му је пришао оштећени Александар Копан који је видио да је оптужени у видно

алкохолисаном стању и рекао му знајући да је полицајац „Ти си полицајац шта то радиш“, на шта му је оптужени одговорио „Шта ти хоћеш Турчине“ и с леђа подлактицом руке оштећеног Александра Копану покушао ухватити у предјелу врата, након чега се овај оштећени успио истргнути од оптуженог и напустити објекат, послије чега је оптужени пришао столу за којим су сједили и играли карте оштећени Златко Сојтарић, те свједоци Мирсад Мешиновић, Рефик Дураковић и Недим Делнезировић, те им понудио да их почасту пићем, што су они одбили, а послије им се оптужени обратио псујући Бајрам и Васкрс и говорећи да је убијао Муслимане у рату, те у једном тренутку замахнуо рукама према оштећеном Сојтарићу како би га ударио, али се оштећени Сојтарић успио измакнути и избјећи ударац, послије чега је дошло до физичког сукоба Сојтарића и Драгана Бајића који је цијело вријеме у овом угоститељском објекту био са оптуженим и такође вербално провоцирао госте овог локала.

Из овог следи да је тужилац доказао чињеничне наводе оптужбе исказане у предметној оптужници. Међутим, спорно питање везано за чињенице предметне оптужбе тиче се приговора браниоца оптуженог да оптужница не садржи обиљежје кривичног дјела које му се ставља на терет, поготово не тежи облик овог кривичног дјела прописан ставом 2. чл. 294а. КЗ РС, који приговор браниоца овај суд сматра основаним, јер је тужилац приликом чињеничног описа кривичног дјела у оптужници изоставио битне чињенице и околности које чине обиљежје овог дјела „Изазивање националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости“ из члана 294а. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, а суд није у могућности додати у изреци пресуде чињенице за које је сматра да чине обиљежја овог кривичног дјела, без прекорачења оптужбе на штету оптуженог.

Наиме, одредбом чл. 294а. став 1. КЗ РС прописано је да кривично дјело Изазивање националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости чини онај ко изазива или распаљује националну, расну или вјерску мржњу, раздор или нетрпељивост или шири идеје о супериорности једне расе или народа над другим, а тежи облик овог кривичног дјела прописан ставом 2. истог члана (које је уосталом стављено на терет оптуженом) је дјело из става 1. овог члана учињено принудом, злостављањем, угрожавањем сигурности, излагањем порузи националних, етничких или вјерских симбола, оштећењем туђих ствари, скрнављењем споменика, спомен-обиљежја или гробова.

С обзиром на своју природу, кривично дјело „Изазивање националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости“, припада групи кривичних дела против уставног уређења и безбједности државе. Осим тога, сврставање овог кривичног дјела у групу са осталим кривичним дјелима „против државе“, довољно говори о значају који држава и друштво придаје заштити основних људских права и вриједности, од њиховог повријеђивања по основу било које врсте различитости грађана. Уосталом, заштита једнакости грађана представља уставни принцип, па је зато сасвим разумљиво да је она нашла своје мјесто и у бројним законским актима. Основни облик кривичног дјела гласи: „Ко изазива или распаљује националну, расну или вјерску мржњу, раздор или нетрпељивост или шири идеје о супериорности једне расе или народа над другим, казниће се затвором од шест месеци до пет година“ (став 1). Радња кривичног дјела се састоји у изазивању или распаљивању националне, расне или вјерске мржње или нетрпељивости. Под изазивањем се подразумевају различите радње којима се

подстиче стварање мржње или нетрпељивости која до тада није била присутна. Међутим, распаљивање се односи на предузимање радњи путем којих распирује већ постојеће присуство мржње или нетрпељивости, које је било нижег интензитета. Изазивање и распаљивање значи да се прије свега утиче на емоције, тиме што се ствара или јача одређено осјећање и став према неком народу или етничкој заједници, а мржња представља јако негативно осјећање које представља погодно тло за предузимање екцесних понашања, па и кривичних дјела према припадницима одређеног народа или етничке заједнице. Мржња је одређено психичко стање, присутно код појединаца или група, којим се негативно вриједнује објекат мржње. С друге стране, нетрпељивост можемо представити као нешто блажи облик односа међу народима, националним мањинама, расним или вјерским групама и означава стање неповјерења, осјећање нетолерантности и одбојности. Нетрпељивост је по свом негативном потенцијалу нижег интензитета од мржње, али и она може изазвати негативне последице као мржња. Разлика између изазивања и распаљивања састоји се у томе што изазивање означава стварање наведене мржње или раздора тамо и ондје, гдје она није постојала, док распаљивање значи само подгријавање, појачавање, односно наглашавање већ постојеће мржње, односно раздора између народа или етничких заједница. Кривично дјело може постојати и када је радња извршења учињена према једном лицу, ако се овом радњом могу остварити основна обележја дјела, односно ако та радња може изазвати националну мржњу између припадника националности тог лица и учиниоца. Ирелевантно је да ли је поступак оптуженог изазвао мржњу код оштећеног и других припадника његове националности и да ли се оштећени осјећао угроженим, битно да је у питању таква радња која је објективно могла изазвати такву последицу.

Интересантно је да се изазивање и распаљивање може остваривати на више начина. Прецизније, радња извршења овог кривичног дјела се посматра преко последице, односно потребно је да се услед предузимања радње жели створити или продубити: мржња, раздор, нетрпељивост и сл. Последица кривичног дјела се састоји у стварању или продубљивању националне, расне или вјерске мржње, или нетрпељивости међу народима или етничким заједницама који живе у БиХ. Извршилац кривичног дела може бити било које лице. Ово кривично дјело има више квалификованих облика. Првој групи припадају они облици код којих се квалификаторна околност односи на начин извршења дјела (став 2), а другој групи припадају они које одликује присуство теже последице или посебног својства извршиоца (став 3). У ставу 2, квалификовани облици постоје: „Ако је дјело из става 1. овог члана учињено принудом, злостављањем, угрожавањем сигурности, излагањем порузи националних, етничких или вјерских симбола, оштећењем туђих ствари, скрнављењем споменика, спомен-обележја или гробова.” Принуда представља употребу силе или озбиљне пријетње, а злостављање се чини предузимањем радњи које, још увијек, немају карактер тјелесне повреде (нпр. шиканирање, шамарање, пљување, вучење за нос, косу или уши и сл.). Под угрожавањем сигурности подразумевамо предузимање радњи којима се ствара осјећање опште несигурности, у односу на живот или тјелесни интегритет грађана. Оштећење туђих ствари се односи на уништење, оштећење или чињење неупотребљивим. Скрнављење споменика, спомен-обележја или гробова обухвата предузимање више радњи којима се уништавају, оштећују, пишу погрдне ријечи и слично, наведени објекти. Међутим, све

напред наведене, квалификаторне радње извршења, морају се предузимати у циљу изазивања или распиривања националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости. Кривично дјело може да се изврши и на било који други начин. То може да буде подцијењивање или омаловажавање неких вриједности одређеног народа, односно вријећање или исмијавање неке њихове значајне личности или значајног историјског догађаја, итд. Битно је да се тиме изазива или распаљује мржња или раздор међу њима.

У погледу кривичне одговорности, потребно је присуство умишљаја код учиниоца кривичног дјела, директног или евентуалног, што значи да је у погледу кривице потребан умишљај који, истовремено, обухвата постојање свјести о начину извршења кривичног дела. Учиниоца мора да је свјестан да својим дјеловањем изазива или распаљује националну мржњу или нетрпељивост, па ту посљедицу хоће или свјестан могућности наступања забрањене посљедице на њено наступање пристаје.

У предметној оптужници није наведено на који начин и према којем оштећеном, народу и националности или етничкој групи којој оштећени припада, је оптужени изазивао или распаљивао националну, расну или вјерску мржњу, раздор или нетрпељивост или ширио идеје о супериорности једне расе или народа над другим, а нарочито није доказао тежи облик овог дјела, односно на који начин је угрожавао сигурност и према којем оштећеном, народу и националности или етничкој групи којој оштећени припада, те да ли је дјело учињено принудом, злостављањем, излагањем порузи националних, етничких или вјерских симбола, оштећењем туђих ствари, скрнављењем споменика, спомен-обележја или гробова, мада се по мишљењу суда на ове квалификоване облике кривичног дјела предметна оптужница уопште не односи, али и то није требало оставити суду и одбрани да претпоставља, него јасно у оптужници одредити које радње оптуженог испуњавају обележја квалификованог облика овог дјела прописаног у ставу 2. чл. чл. 294а. КЗ РС, да ли принуда, злостављање, угрожавање сигурности, оштећење туђих ствари, скрнављење споменика, спомен-обележја или гробова или нешто друго, поготово да буде тачно у оптужници назначено да су све напријед наведене, квалификаторне радње извршења, предузете од стране оптуженог у циљу изазивања или распиривања националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости и то навести између којих народа и националности или етничких група. Овдје се претпоставља да је тужилац приликом писања спорне оптужнице имао у виду да је оптужени као припадник српске националности угрозио сигурност оштећених као припадника Бошњака и да је тиме изазвао или распирио националне, расне и вјерске мржње и нетрпељивости између Срба и Бошњака, односно Муслимана, међутим ако се има у виду да је један оштећени Александар Копанџа по националности Србин, то је остало у оптужници нејасно означено између којих нација или вјера је оптужени својим понашањем унио или распирио раздор или нетрпељивост. Поред овог, када говоримо о присуству умишљаја (директног или евентуалног), онда морамо узети у обзир чињеницу да се њихово присуство, код учиниоца кривичног дела, мора посебно утврђивати. Учиниоца треба да је свјестан да вријећањем грађана изазива или да може изазвати националну, расну или вјерску мржњу односно нетрпељивост. Стога је умишљај код овог кривичног дјела битан законски елемент дјела и зато мора бити јасно и

прецизно опредјељен, описан и садржан у чињеничној основици оптужнице, што је у овом случају такође изостало.

Цијенећи одредбу чл. 294. ЗКП судска пресуда је везана за оптужбу, осим за приједлоге тужиоца у погледу правне оцјене дјела, због чега овај суд по предметној оптужници није могао донијети осуђујућу пресуду према оптуженом, јер иста не посједује опис кривичног дјела, нити описане радње које представљају кривично дјело, односно није у оптужници назначено да ли су утврђене радње оптуженог у угоститељском објекту „Дајак“ у Бањалуци изазвале или могле изазвати националну мржњу између припадника националности оштећених и учиниоца, као и да ли је поступак оптуженог изазвао мржњу код једног од оштећених или свих оштећених, као и других припадника њихове националности, те да ли се неко од оштећених осјећао угроженим и на који начин, те се о тим питањима тужилац током доказног поступка није ни бавио, нити је у том правцу мијењао оптужницу након завршеног доказног поступка, што је могао учинити у смислу чл. 290. ЗКП.

Између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет, мора постојати подударност јер суд доноси одлуку само о ономе што је тужитељ оптуженом ставио на терет. Уколико се у току поступка утврди да је оптужени осим дјела за које му се суди остварио и нека друга кривична дјела, поступак је могуће водити и за друга кривична дјела против исте особе само у колико тужитељ, подигнуту оптужницу прошири и на друга дјела против истог учиниоца. Истовјетност оптужбе и пресуде мора бити потпуна у погледу особе против које се поступак води и у погледу чињеничног описа дјела које овлаштени тужитељ учиниоца ставља на терет. Идентичност особе против које се поступак води утврђује се идентификацијом те особе на законом предвиђени начин, а истовјетност кривичног дјела његовим чињеничним описом. Суд приликом доношења одлуке није везан за приједлог тужитеља о правној оцјени дјела, па описани чињенични супстрат сачињен по тужитељу суд може и смије подвести и под другу правну квалификацију кривичног дјела пазећи при томе да у потпуности ријеши предмет оптужбе и да оптужбу не прекорачи.

Идентитет оптужбе и пресуде заснива се на оптужном начелу, по њему тужитељ одређује предмет суђења јер нема поступка без овлаштеног тужитеља. Поштовати оптужно начело значи спријечити мијешање различитих процесних функција у једној особи, односно спријечити преношење функција тужитеља на суд, односно онемогућити спајање две функције које су неспојиве. Потпуно је јасно да примјена оптужног начела до задњих граница може довести до тога да трпи јавни интерес, но то се може избјећи одређивањем праве мјере, односно правих граница у којима суд може дирати у идентитет оптужбе без посљедица за законитост одлуке. Суд је овлаштен дати другачију правну ознаку, али само тиме да другачија правна ознака одговара чињеничном опису, тј. да произлази из њега и, што је овдје битно, да није тежа, неповољнија за оптуженог од оне у истражном захтјеву.

Објективни идентитет оптужбе у ствари представља догађај о којем се суди и о њему мора постојати истовјетност између чињеничног описа из оптужбе и пресуде која је на темељу њега донесена. Суд може у извјесној мјери чинити интервенције у чињенични опис оптужбе, па се поставља питање када је та интервенција толико значајна да се објективни идентитет сматра измијењеним. Оне чињенице које нису битне за саму радњу остварења кривичног дјела, а суд

раздор или нетрпељивост или ширно идеје о супериорности једне расе или народа над другим, односно на који начин је злостављао или угрожавао сигурност и према којем оштећеном, народу и националности или етничкој групи којој оштећени припада, нити је умишљај оптуженог код овог кривичног дјела као битан законски елемент дјела уопште одређен.

Према томе, овај суд на основу наведене оптужнице и изведених доказа утврђује да дјело за које је оптужени оптужен није законом прописано као кривично дјело, па је овај суд на основу одредбе члана 298. став 1. тачка а) ЗКП ослободио оптуженог од оптужбе, као што је и наведено у изреци ове пресуде.

На основу члана 108. став 4. ЗКП оштећени Александар Кобања се имовинско правним захтјевом одређеним на главном претресу од 05.11.2015. године упућује на парницу, док остали оштећени Атко Хусеинбашић и Златко Сојтарић нису потраживали накнаду штете од оптуженог.

Овај суд је донио ослобађајућу пресуду, због чега је примјеном одредби члана 100. став 1. ЗКП донио одлуку о да сви трошкови кривичног поступка као и нужни издаци оптуженог, те нужни издаци и награда његовог браниоца падају на терет буџетских средстава.

ЗАПИСНИЧАР

Јадранка Митровић

СУДИЈА

мр Светозар Бајић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛИЈЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Жалба се подноси Окружном суду Бањалуци путем овог суда.